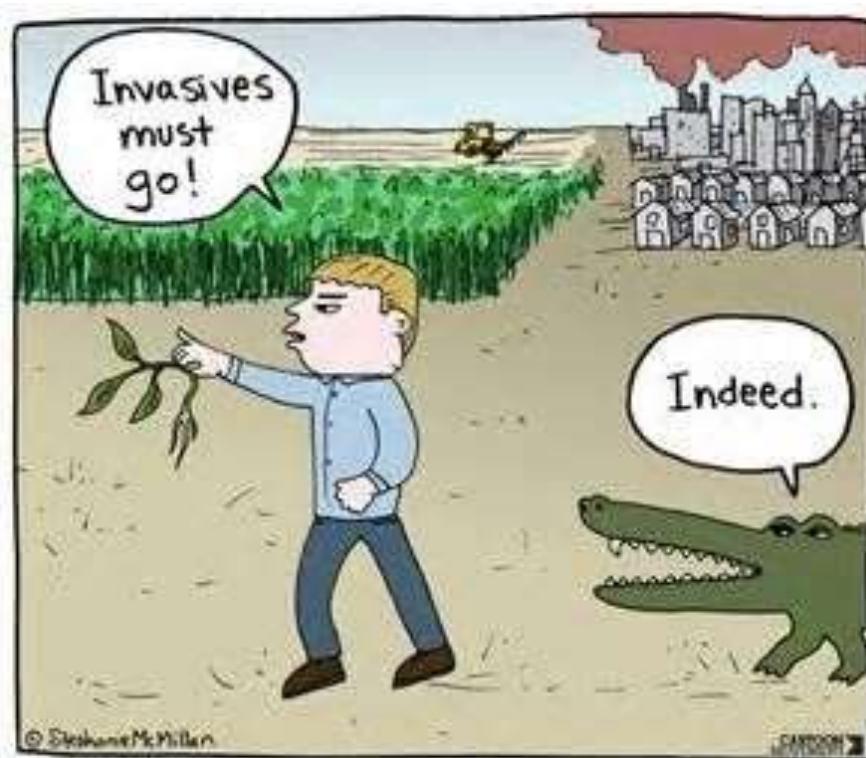

Invazīvās un svešās sugas Latvijas valsts mežos

LAILA ŠICA
EDIJS LEIŠAVNIEKS
MĀRTIŅŠ KALNIŅŠ

INVALIS, Jelgava, 22.05.2019.

LATVIJAS VALSTS MEŽI

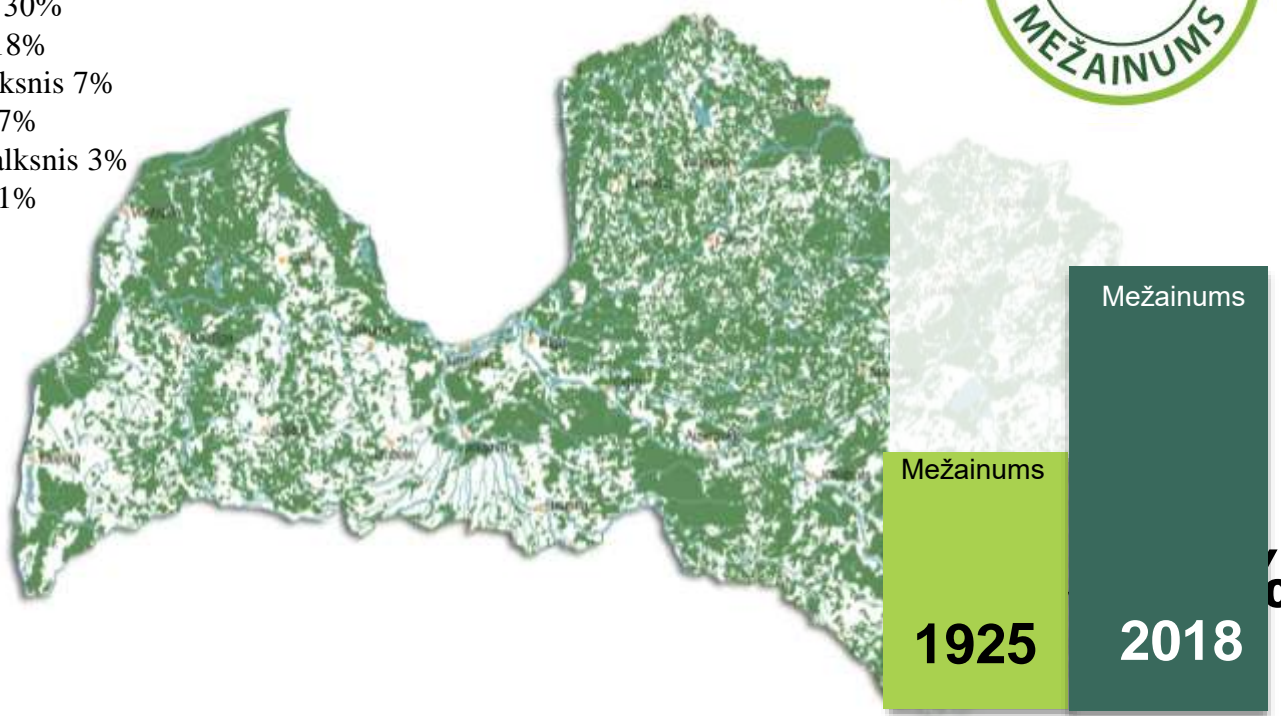
Meži Latvijā 1925

Meži Latvijā 2018

Valdošās koku
sugas Latvijā

- Priede 34%
- Bērzs 30%
- Egle 18%
- Baltalksnis 7%
- Apse 7%
- Melnalksnis 3%
- Citas 1%

Latvija ir viena no mežiem bagātākajām valstīm Eiropā, jo Latvijā meži klāj 3.8 milj. ha teritorijas

Avots: Meža statistiskā inventarizācija - „Silava”. Meža statistiskās inventarizācijas 1.cikls

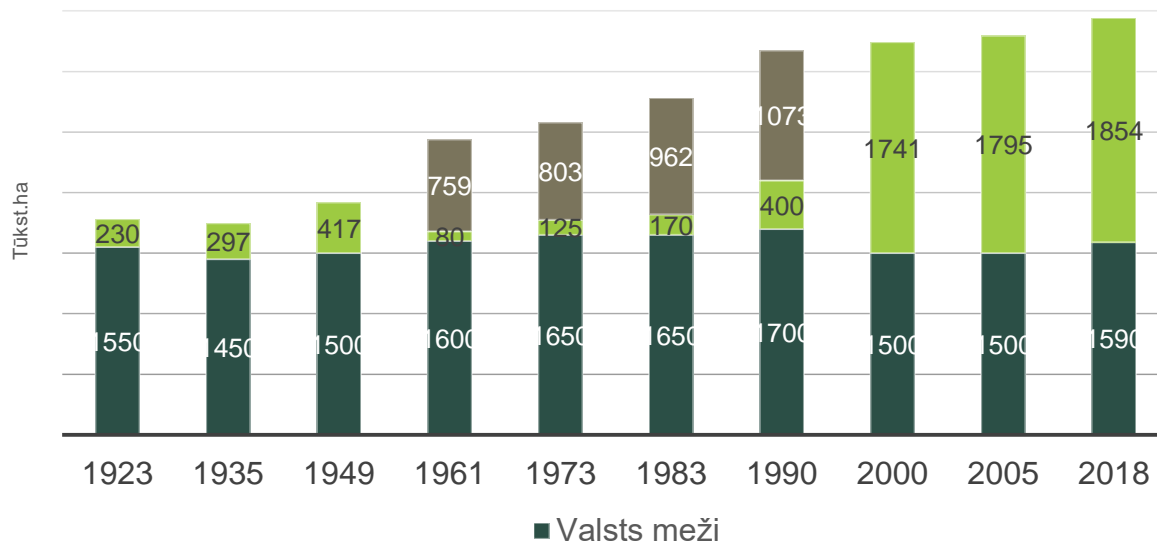
2

Meža sadalījums pēc īpašuma formas

Latvijas lielākie Top 5

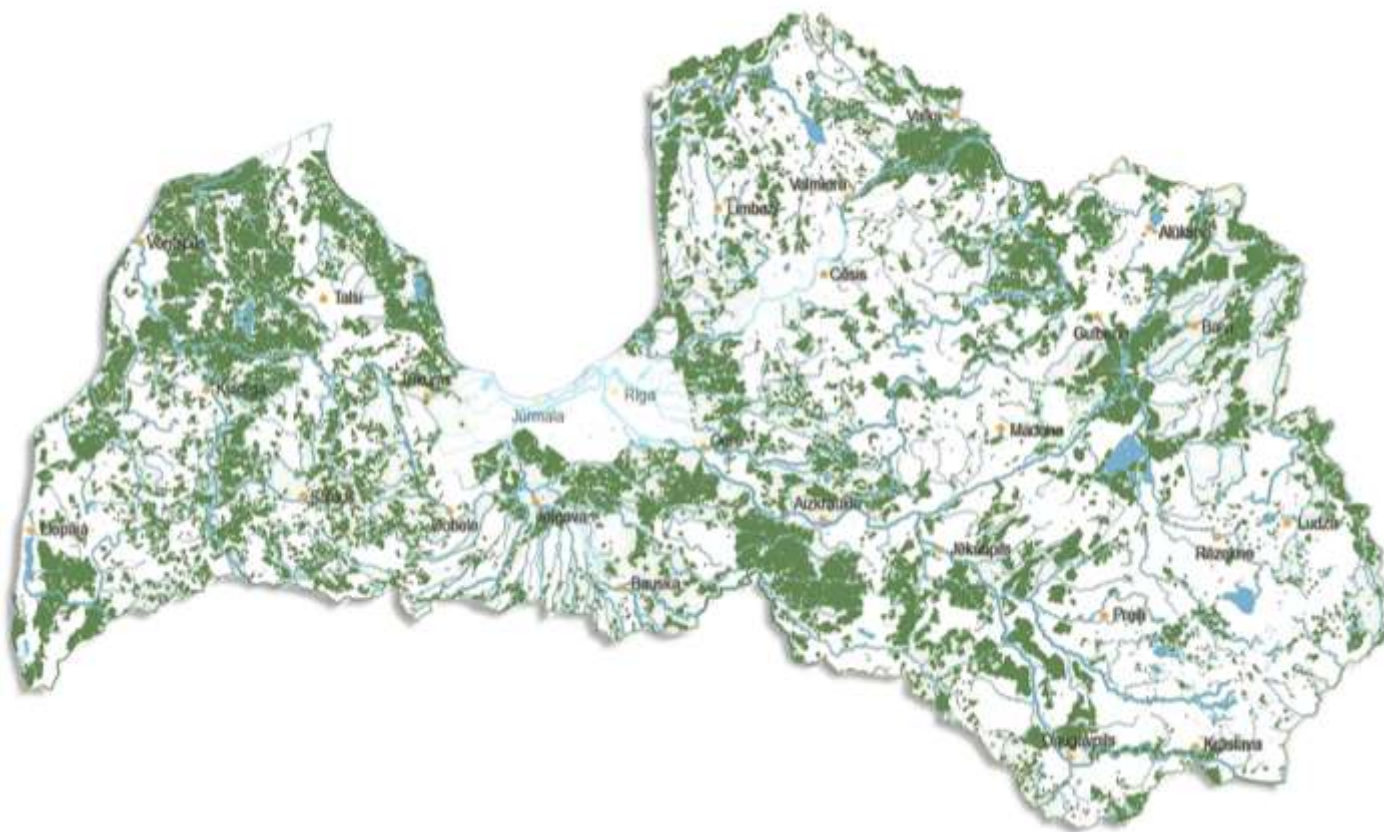
meža zemju apsaimniekotāji /zemes platība, ha/

1.	AS «Latvijas valsts meži»	1 600 000 ha
2.	Sodra grupa	125 600 ha
3.	IKEA GROUP	90 000 ha
4.	SIA «Rīgas meži»	60 400 ha
5.	SIA «Isnaudas mežs»	26 600 ha

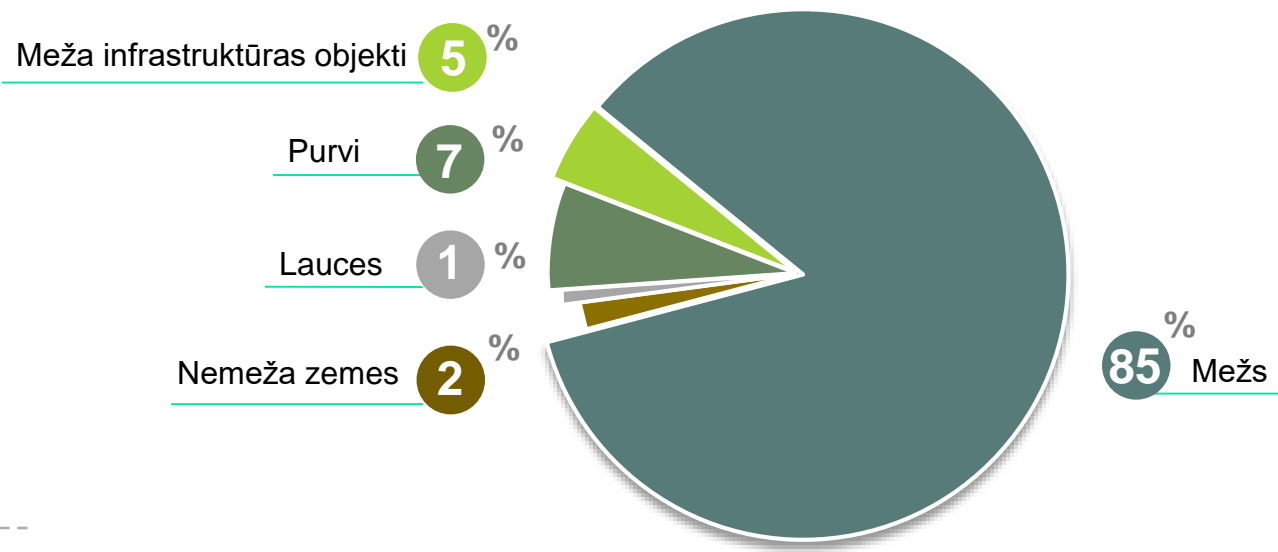

Avots: Zemkopības ministrija

apsaimniekotā zeme

LVM apsaimniekojamā teritorija

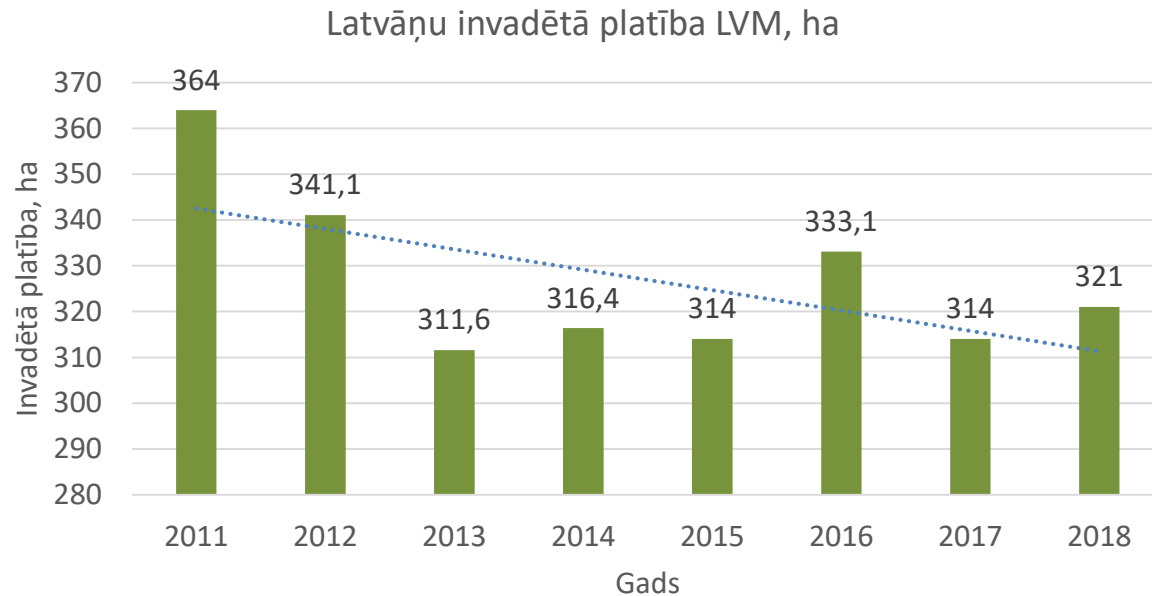

Sosnovska latvānis LVM

**THE
INNOCENT
LOOKING
WEED
THAT'LL SEND YOU
TO THE
EMERGENCY
ROOM**

Latvāņu invadētās teritorijas LVM

LVM pielietotās latvāņa ierobežošanas metodes:

- **Mehāniskā**
  - centrālo rozešu izduršana
  - ziedkopu nogriešana
  - vienlaidus pļaušana
- **Ķīmiskā (selektīvas iedarbības herbicīdi)**
- **Kombinētā**

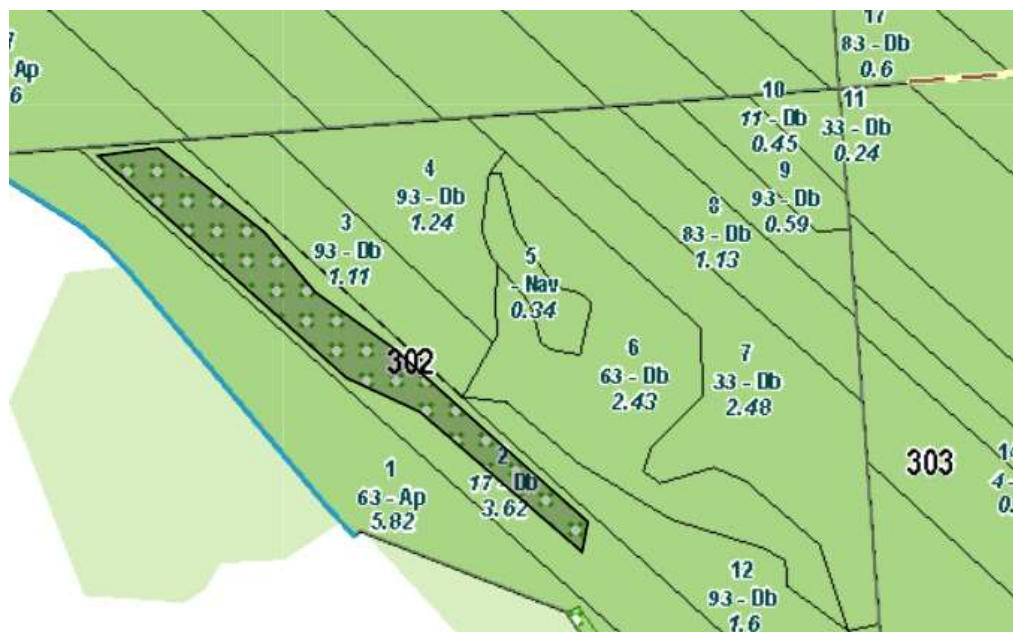
2019.gadā papildus plānojam ierobežot latvāņa invadētās teritorijas, veicot zaļo sēklu savākšanu

Ierobežošanas darba plānošana

Rīcība konstatēšanas gadījumā

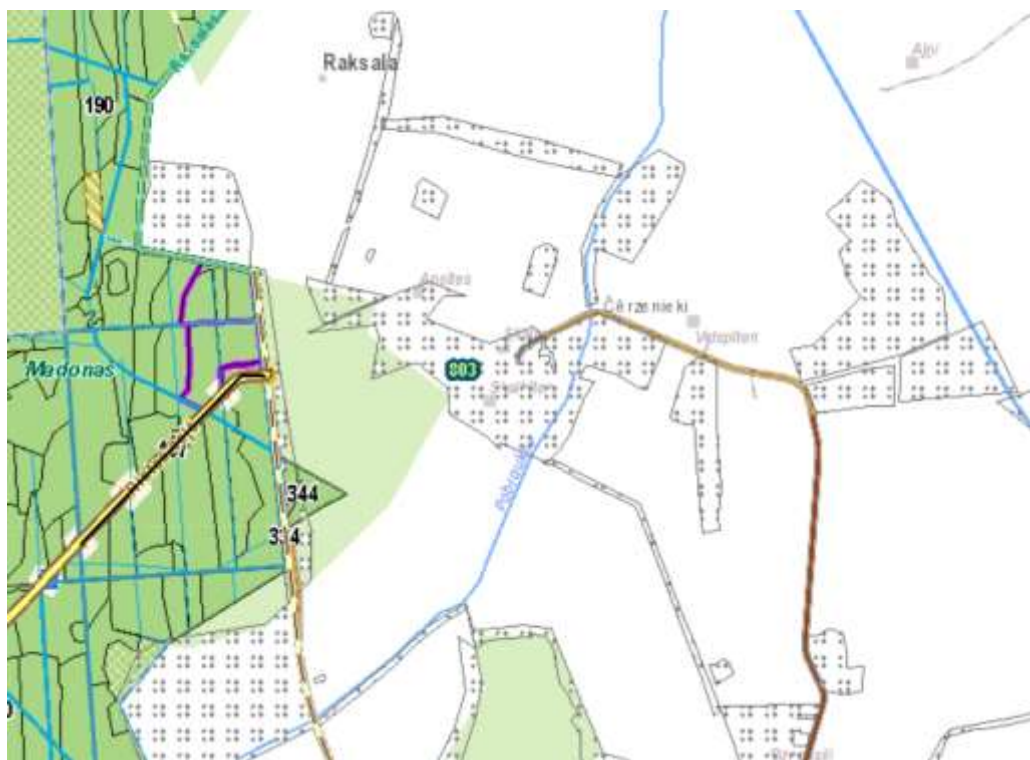
- Iezīmējam LVM GEO latvāņu invadēto teritoriju
- Norādām latvāņa attīstības stadiju
- Norādām ierobežošanas veidu
- Norādām plānoto ierobežošanas gadu un izpildes periodu
- Ierobežošanu veicam, līdz pilnīgai latvāņa iznīcināšanai

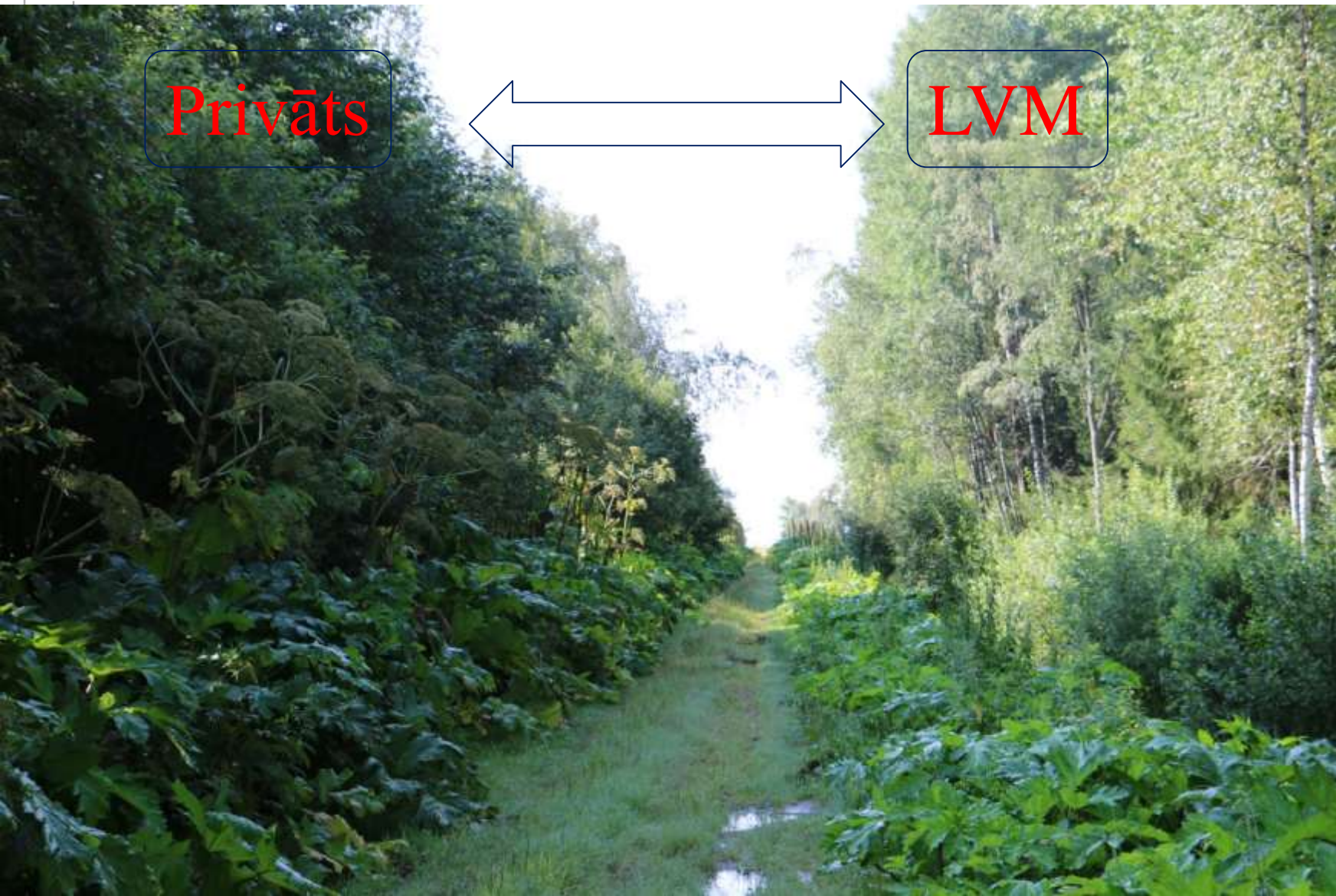
Sadarbība ar VAAD

- Kartogrāfisku datu saņemšana par visām reģistrētajām latvāņu invadētajām teritorijām
- Informācijas apmaiņa par pierobežas īpašumiem, kuros netiek veikta ierobežošana
- Informēšana par LVM veiktajiem ierobežošanas pasākumiem un LVM invadētajām teritorijām

Problēmvietas

Pierobežas īpašumi, kuros netiek veikta ierobežošana

Privāts

LVM

Problēmvietas

Meža meliorācijas sistēmas (atļauta tikai mehāniska ierobežošana)

Problēmvietas

Latvānis uz valstij vai pašvaldībai piederošas zemes (piemēram, Meirānu kanāls)

Svešās augu sugas ES nozīmes biotopos

- ES nozīmes biotopi – LVM tiek kartēti kopš 2011.gada; anketās tiek reģistrētas **invazīvās, ekspansīvās, ruderālās** sugas
- Nokartēti 101 296 ha ES nozīmes biotopu
- Kā invazīvās sugas obligāti reģistrējamas:
  - vārpainā korinte – 7 reģistrējumi
  - Sosnovska latvānis – 10 reģistrējumi
  - sīkziedu sprigane – ~150 reģistrējumi
  - Kanādas zeltslotiņa – 3 reģistrējumi
  - baltais grimonis – nav reģistrējumu
- Citas reģistrētās sugas – **ošlapu kļava** (1), parastā sērmūksšpireja, parastā niedre, meža avene, lielā nātre, krokainā roze, purva vaivariņš...

Svešās augu sugas rekreācijas teritorijās

- RT kopš 2013. gada tiek veikts monitorings, kurā viens no mērāmajiem indikatoriem ir citzemju sugas
- 2013.-2015.g. - 187 transekti, katrs 300 m, kopā 5,4 km
- 2016.-2018.g. – atkārtota transektu apsekošana

Reģions	AV	DK	DL	RV	VD	Ze	ZK	ZV
Ekomežu rekreācijai skaits (n=82)	4	8	5	15	7	22	11	10
Ekomežu rekreācijai platība (ha)	1870	680	9510	3470	710	12600	3700	950

- Biotopam neraksturīgo sugu vērtējums ir 0.4 balles uz transektu. Šīs sugas konstatētas tikai atsevišķi eksemplāri dažās vietās, arī pie atkārtota monitoringa nav vērojama šo sugu skaita ievērojama palielināšanās.
- Citzemju sugas sastopamas kā atsevišķi eksemplāri dažās teritorijās

Svešās augu sugas ūdeņu un mitrzemju aizsargjoslās (cirsīmās)

Monitorings tiek veikts kopš 2013. gada un viens no mērāmajiem indikatoriem ir citzemju sugas:

- 2013.g. – 19 cirsmas
  - 2014.g. – 5 cirsmas
  - 2015.g. – 5 cirsmas
  - 2016.g. – 15 cirsmas
  - 2017.g. – 41 cirsmas
  - 2018.g. – 34 cirsmas
-
- 2017., 2018.g. citzemju sugas – 1 balle (vidēji cirsma)
  - Citzemju sugas sastopamas kā atsevišķi eksemplāri dažās teritorijās (puķu sprigane *Impatiens glandulifera*)

Citi novērojumi - AUGI

No dažādiem gadījuma novērojumiem ir zināms, ka LVM teritorijā ir vēl citas invazīvās sugas. Šīs sugas netiek monitorētas, bet dots LVM ekspertu vērtējums:

- Ošlapu kļava *Acer negundo* – ir LVM, relatīvi nelielās platībās, piemēram, Skrīveru dendroloģiskajā stādījumā
- Vārpainā korinte *Amelanchier spicata* – ir LVM, atsevišķās vietās dominē, piemēram, Doles salā, citur izklaidus, nedominē
- Lapainais sunītis *Bidens frondosa* – nav zināms LVM
- Adatainā dzeloņgurķis *Echinocystis lobata* – ir LVM, relatīvi nelielās platībās (gar Aivieksti, Daugavu – pārsvarā ārpus LVM)
- Kanādas elodeja *Elodea canadensis* – ir LVM, diezgan plaši
- Skarainā ģipsene *Gypsophila paniculata* – nav zināms LVM, bet iespējama Jūrmalas apkārtnē
- Puķu sprigane *Impatiens glandulifera* – ir LVM, vietām daudz, piemēram, Bērzes krastos, Latgalē - vietām
- Sīkziedu sprigane *Impatiens parviflora* – ir LVM, daudz

- Daudzlapu lupīna *Lupinus polyphyllus* – ir LVM, vietām, maz, piemēram, Jaunkalsnavas apkārtnē
- Vēlā ieva *Prunus serotina* – nav zināms LVM
- Ziemeļu jānītis *Erigeron strigosus* – nav zināms LVM
- Parastā baltakācija *Robinia pseudoacacia* – nav zināms LVM
- Rievainā roze *Rosa rugosa* – ir LVM, pie jūras samērā daudz, kādreiz mākslīgi stādīta kāpu nostiprināšanai, Ragakāpā u.c.
- Blīvā skābene *Rumex confertus* – ir LVM, maz (nav mežos)
- Parastais slotzaris *Cytisus scoparius* – ir LVM, ap Rīgu u.c. Latvijas C daļā, arī Daugavpils, Kalupes apkārtnē, vietām, bet maz
- Kanādas zeltslotiņa *Solidago canadensis* – ir LVM, relatīvi maz (zālajos, jaunaudzēs)
- Garā zeltslotiņa *Solidago altissima* – nav zināms LVM
- Milzu zeltslotiņa *Solidago gigantea* – nav zināms LVM

Citi novērojumi - DZĪVNIEKI

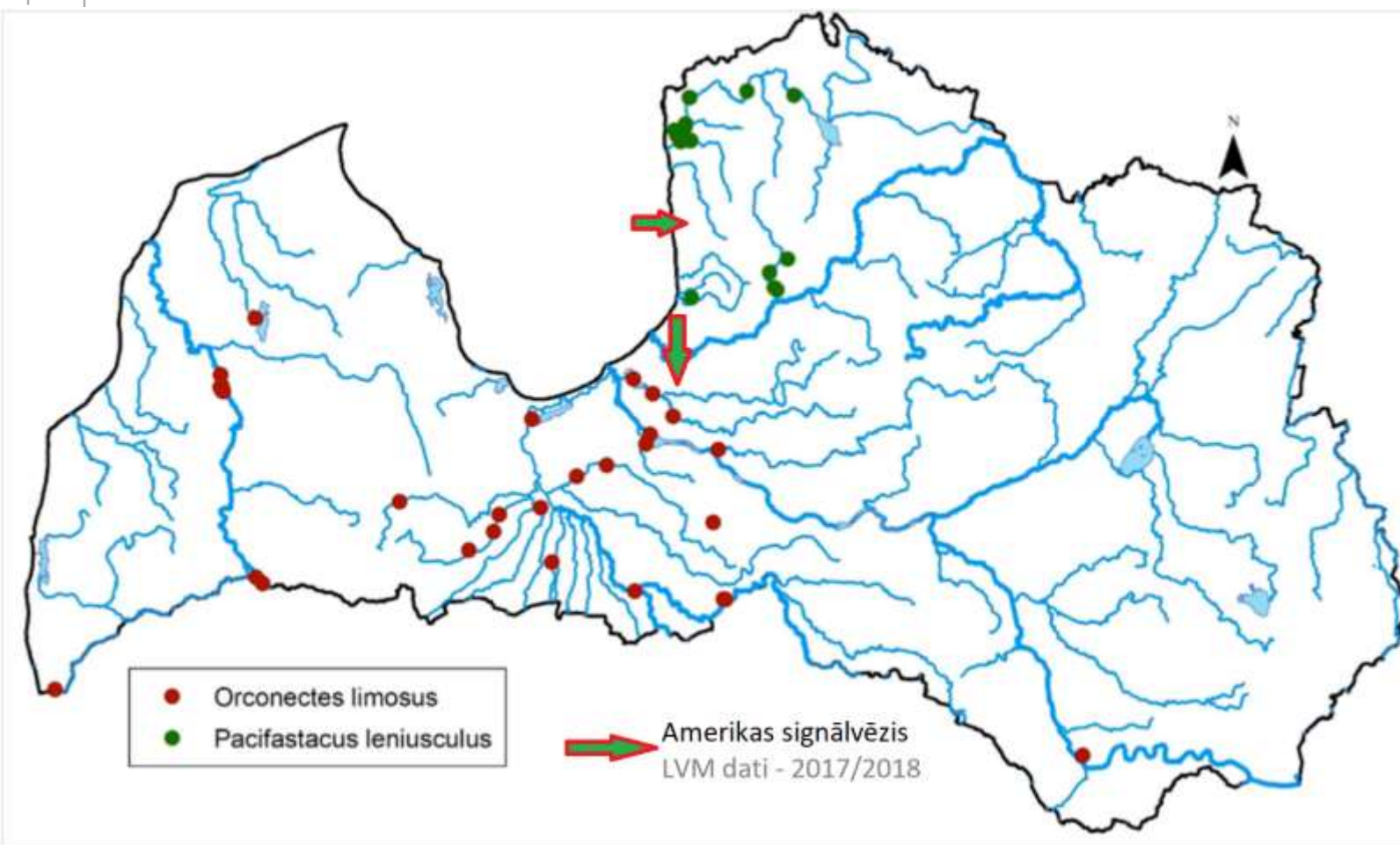
No dažādiem gadījuma novērojumiem ir zināms, ka LVM teritorijā ir potenciāli invazīvās sugas. Šīs sugas netiek monitorētas, bet dots LVM ekspertu vērtējums:

- Lapseņveida zirneklis *Agriope bruennichi* – ir LVM, maz, bet LV nav invazīvs
- Garspārnu sienāzis *Phaneroptera falcata* – ir LVM, plaši, bet LV nav invazīvs
- Daudzveidīgā mārīte *Harmonia axyridis* – nav zināms LVM
- Ceriņu austiņsmeceris *Otiorhynchus smerczynskii* – nav zināms LVM
- Spānijas kailgliemezis *Arion lusitanicus* – nav zināms LVM, bet ir atradnes tuvu LVM mežiem (**Augsta riska suga stādaudzētavām!**)
- Milzu kailgliemezis *Limax maximus* – nav zināms LVM, bet ir atradnes tuvu LVM mežiem (**Zema riska suga stādaudzētavām!**)
- Melngalvas mīkstgliemezis *Kryniochilus melanocephalus* – nav zināms LVM, bet ir atradnes tuvu LVM mežiem
- Baltais vīngliemezis *Xerolenta obvia* – nav zināms LVM
- Mainīgā sēdgliemene *Dreissena polymorpha* – ir LVM (ūdeņos)

Amerikas signālvēzis

Pacifastacus leniusculus

Netiek veikta mērķtiecīga inventarizācija vai monitorings, bet konstatēts divās ūdenstecēs LVM teritorijā, no kurām viena – Tumšupe – ir jauna, līdz 2018.gadam nezināma šīs sugas atradne

Rotans

Perccottus glenii

No dažādiem avotiem ir zināms, ka ir sastopams LVM valdījumā esošās ūdenstilpēs, no kurām dažās apdraud sarkanvēdera ugunskrupi *Bombina bombina*

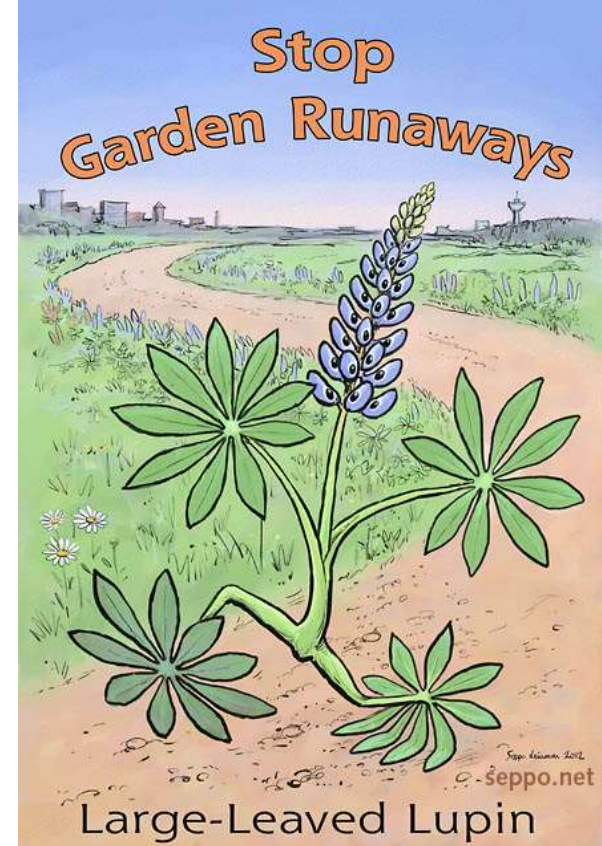
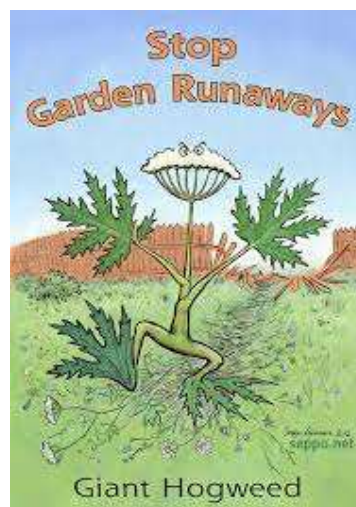
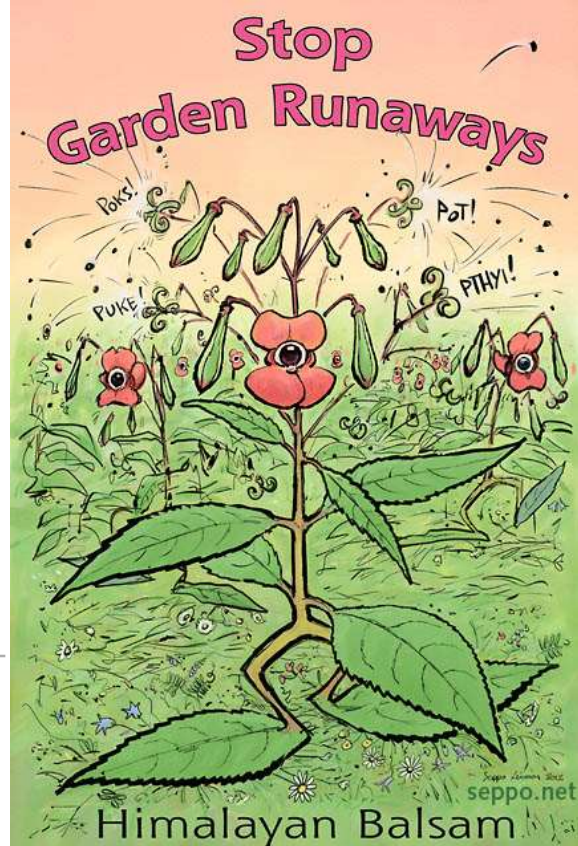
Zīdītāji

- Medību noteikumi (Nr. 421; 22.07.2014.): 3.2.15. Latvijas faunai neraksturīgās vai invazīvās sugas – **Amerikas ūdeles** (*Mustela vison*), **jenotsuņi** (*Nyctereutes procyonoides*), dambrieži (*Dama dama*), mufloni (*Ovis orientalis*), Sika brieži (*Cervus nippon*), jenoti (*Procyon lotor*), **nutrijas** (*Myocastor coypus Molina*), baibaki (*Marmota bobak*) – visu gadu, bet zeltainie šakāļi (*Canis aureus*) – no 15. jūlija līdz 31. martam.
- Netiek veikta mērķtiecīga inventarizācija vai monitorings, bet medību ietvaros tiek veikta sugas skaita regulēšana
  - Medību produkcijas ieguvei
  - Slimību ierobežošanai
- Darbinieki – mednieki
- LVM medību nomas platības

Dzīvnieku alas – cirsmās
saglabājamie objekti

Photo: AD-LA/Wikimedia

Paldies par uzmanību!